

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2018-2019

26 MAART 2019

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

- van mevrouw Brigitte GROUWELS, mevrouw Hannelore GOEMAN
en mevrouw Khadija ZAMOURI -

betreffende de zorg van senioren met een migratieachtergrond in Brussel

SAMENVATTEND VERSLAG

namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Hannelore GOEMAN

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Liesbet Dhaene, voorzitter, mevrouw Hannelore Goeman, mevrouw Brigitte Grouwels en mevrouw Khadija Zamouri

Verontschuldigd: de heer Arnaud Verstraete

Zie: **Stuk 733** (2018-2019) – Nr.1: Voorstel van resolutie

Dames en Heren,

De Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin onderzocht in haar vergadering van dinsdag 26 maart 2019 het voorstel van resolutie van mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Hannelore Goeman en mevrouw Khadija Zamouri betreffende de zorg van senioren met een migratieachtergrond in Brussel – Stuk 733 (2018-2019) – Nr.1.

Mevrouw Hannelore Goeman wordt aangeduid als verslaggever.

De heer Arnaud Verstraete ondertekent het voorstel van resolutie mee.

1. Toelichting

Mevrouw Brigitte Grouwels (CD&V), hoofdindieners van het voorstel van resolutie, is zeer verheugd dat dit voorstel van resolutie betreffende de zorg van senioren met een migratieachtergrond eindelijk op de agenda staat. Het commissielid bedankt de collega's die het mee hebben ondertekend en het aldus vanuit de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin mee dragen.

De hoofdindieners brengt de aanloop tot dit voorstel in herinnering. In oktober 2016 legde de hoofdindieners een discussienota neer rond dit thema, nadat werd vastgesteld dat het aantal senioren met een migratieachtergrond stijgt in het Brussels hoofdstedelijk gewest. En dit in een grotere mate in vergelijking tot Vlaanderen en België. Ongeveer 17% van de Brusselse senioren heeft niet de Belgische nationaliteit, tegenover 3% in Vlaanderen en 6% in België. Daarnaast werd opgemerkt dat er een groeiende diversiteit bestaat binnen deze groep; in het begin ging het over mensen die via arbeidsmigratie of uit de Belgische kolonies naar hier kwamen, maar bij recente immigraties ging het onder meer over gezinshereniging of nog een bijkomende groep afkomstig uit Midden- en Oost-Europa door de uitbreiding van de Europese Unie.

Er vonden ontmoetingen plaats met het werkveld rond dit thema. Met de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin werden bovendien verschillende terreinbezoeken gebracht in het binnen- en buitenland en in het bijzonder in het Brussels hoofdstedelijk gewest.

Hieruit werden verschillende conclusies getrokken die geleid hebben tot dit voorstel van resolutie.

Het commissielid overloopt vervolgens de overwegingen bij dit voorstel van resolutie. Een belangrijke overweging bestaat in het niet zo groot verschil in de wensen van allochtone en autochtone senioren. De meeste senioren willen zo lang mogelijk thuis blijven; voldoende autonomie, inspraak en keuzevrijheid hebben; in een vertrouwde omgeving bij elkaar kunnen zijn en daarenboven wil iedereen respect.

Verder zou de aanwezigheid van senioren met een migratieachtergrond zichtbaarder moeten gemaakt worden in onze samenleving, opdat men er ook meer rekening mee zou kunnen houden.

De initiatiefnemer benadrukt dat de zorgverlening aan ouderen moet afgestemd zijn op de vragen en behoeften van individuen en niet op die van culturen. Dat wil niet zeggen dat kennis

van andere culturen en het inzicht hierin niet belangrijk zijn, want er wordt gepleit voor cultuursensitieve zorg.

Een van de zaken die resulteerde uit de studiebezoeken aan de woonzorgcentra in het Brussels hoofdstedelijk gewest, is dat het belangrijk is het levensverhaal van alle bewoners van de woonzorgcentra te kennen en op te schrijven om hen beter te kunnen begrijpen en begeleiden.

Verder is de sociale cohesie in de wijken van belang, wat de senioren in de wijk een rol kan bieden, een doel kan geven in het leven en hen zelf ten goede kan komen.

Tot slot, als men wil dat de publieke ruimte een ontmoetingsruimte is voor jong en oud, dient volgens het commissielid rekening te worden gehouden met de behoeften en mogelijkheden van de senioren.

De resolutie vraagt aan het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie rekening te houden met 9 aanbevelingen. De hoofdindieners licht ze een voor een toe en beschouwt ze als realistische doelstellingen waarmee het College in de toekomst aan de slag kan.

2. Bespreking

Commissielid Hannelore Goeman (sp.a) wil van de gelegenheid gebruikmaken om te onderstrepen dat elke oudere in Brussel een aangepaste zorg verdient. Er kan niet worden aanvaard dat ouderen geen aansluiting vinden bij het bestaande zorgaanbod of vereenzamen omwille van een gebrek hieraan. Dat betekent dat het aanbod rekening dient te houden met de realiteit of op maat moet zijn van een superdiverse stad. Alle ouderen hebben een eigen leven geleid en heel veel factoren en gebeurtenissen hebben een invloed op hun gezondheidssituatie en hun zorgvraag.

Het zorgaanbod wordt al te lang afgestemd op een standaardsituatie, voor iedereen gelijk, aldus de spreker. Dat heeft zichtbare en onzichtbare barrières gecreëerd voor sommige ouderen. Dat geldt *a fortiori* voor ouderen met een migratieachtergrond. Zij hebben specifieke en culturele gevoeligheden met betrekking tot hun zorg en door hier geen oog voor te hebben, vallen zij nog te vaak buiten het huidige zorgaanbod. Het is dan ook van belang na te gaan wat zij belangrijk vinden in hun zorg om te kunnen achterhalen waar er gaten vallen ten aanzien van bepaalde noden of problemen.

Het commissielid herhaalt dat het belangrijk is te kijken naar gewoontes, tradities en gevoeligheden van mensen zonder te vervallen in culturele stereotypen. Er moet aandacht zijn voor culturele verschillen, vandaar de vraag om aandacht voor cultuursensitieve zorg, op maat van het individu.

De Koning Boudewijnstichting heeft in 2006 een heel brede reflectie gemaakt en de aandacht gevestigd op de uitdagingen van de vergrijzing in de samenleving. Dit geldt des te meer voor het Brussels hoofdstedelijk gewest en andere grootsteden. Er volgden volgens **commissielid Khadija Zamouri (Open Vld)** verschillende onderzoeken met steeds dezelfde conclusie: de seniorenpopulatie wordt steeds diverser en de groep senioren met een migratieachtergrond vindt niet makkelijk de weg naar de reguliere zorg- en dienstverlening die bestaat en zeer goed is.

Er bestaan geen fundamentele verschillen in de zorgvraag van senioren met of zonder een migratieachtergrond. Elke Brusselaar dient een aangename oude dag te worden bezorgd, door zorg op maat aan te bieden.

Daarenboven meent de spreker dat zorgverleners de nodige vorming moeten krijgen over cultuursensitieve zorg in de brede zin van het woord. In het Brussels hoofdstedelijk gewest bestaan er reeds instellingen die de expertise in huis hebben om deze zorgverleners daarin te begeleiden. Deze vorming moet versterkt worden, afgestemd en gecommuniceerd worden zodat de informatie terechtkomt bij de gebruiker die het nodig heeft.

Het commissielid beaamt wat collega Hannelore Goeman heeft gezegd en bedankt de hoofdindieners voor het initiatief dat zij genomen heeft en om de commissieleden nauw te betrekken bij de opmaak van het voorstel van resolutie.

Wat N-VA betreft, spreekt het voor zich dat de actoren in de zorgsector aandacht moeten hebben voor de specifieke noden van de mensen die ze onder hun hoede krijgen of die ze willen bereiken, stelt **commissielid Liesbet Dhaene (N-VA)**. Zorg moet per definitie sensitief zijn, want anders heb je geen goede zorg. Vandaar dat de spreker een benadering verkiest van omnisensitieve zorg. Er moet aandacht zijn voor alle zorgbehoevenden en rekening worden gehouden met al hun individuele kenmerken. Natuurlijk hoort daar ook bij dat men een zekere aandacht heeft voor de culturele achtergrond en taal van de zorgbehoevende. Maar tot op een zekere hoogte. Het commissielid maakt hierbij enkele kanttekeningen. Er mag zeker geen rekening gehouden worden met de gevoeligheden van een groep op een verregaande manier, wanneer deze dan in conflict komen met andere groepen. Als voorbeeld verwijst de spreker naar een homokoppel binnen een woonzorgcentrum dat de leden van de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin hebben bezocht, dat in aanvaring kwam met een andere groep van bewoners.

Het commissielid heeft bedenkingen bij een resolutie die gericht is op een specifieke groep zorgbehoevenden. Een woonzorgcentrum is een samenleving in het klein. De spreker is er niet voor te vinden dat er binnen dit tehuis aparte gemeenschappen worden gecreëerd door een bepaalde gemeenschap anders te behandelen op basis van hun culturele gevoeligheden. Mensen moeten samenleven.

Een tweede kanttekening houdt in dat er niet zo ver gegaan kan worden met cultuursensitieve zorg, waardoor er geen integratie meer verwacht wordt van zorgzoekenden. Wat te doen met vrouwen met culturele gevoeligheden, die omwille hiervan niet verzorgd willen worden door mannen of omgekeerd, vraagt het commissielid. Niet omwille van de integratie maar ook omdat het gevolgen heeft voor de werking van de woonzorgcentra. Men komt nu al handen tekort. Een ander voorbeeld is de taal. Er bestaan meer dan 180 nationaliteiten in het Brussels hoofdstedelijk gewest. Er kan volgens de spreker toch moeilijk van woonzorgcentra verwacht worden dat zij in 40 talen gaan werken, zeker als het nu al moeilijk is om in bepaalde rusthuizen zorg in het Nederlands te verschaffen. Dit betekent dat het commissielid genuanceerd kijkt naar cultuursensitieve zorg en hoe ver men er moet of kan mee gaan. Dat lijkt in de resolutie niet duidelijk.

Een aantal voorgestelde maatregelen vindt de spreker wel goed en zeer positief: het uitwisselen van goede praktijken, wantrouwen en vooroordelen ten aanzien van zorgdiensten wegnemen, meer outreachend tewerk gaan. Het toekennen van een kwaliteitslabel of een prijs voor

cultuursensitieve zorg wekken echter meer vragen. Om deze redenen zal het commissielid zich bij deze resolutie onthouden.

3. Stemmingen

Het beschikkende gedeelte van het voorstel van resolutie wordt ter stemming voorgelegd en wordt aangenomen met 3 stemmen voor; 1 lid heeft zich onthouden.

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel ter stemming voorgelegd en wordt aangenomen met 3 stemmen voor; 1 lid heeft zich onthouden.

De verslaggever,
Hannelore GOEMAN

De voorzitter,
Liesbet DHAENE
